

Research Article

Library Classification in Persian Sources: A Systematic Review

S. S. Saber¹

A. Sharif²

¹ PhD Candidate, Knowledge and Information Science, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.
smrsaber@modares.ac.ir

² Assistant Professor of Knowledge and Information Science, Management & Economics, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran, (Corresponding author), Atefeh.sharif@modares.ac.ir

Abstract

Purpose: To identify key researchers, publication features (e.g., publication year, journals' name, etc.), thematic trends, and gaps and shortcomings in the field.

Method: By searching the databases (Iranian Research Institute for Information Science and Technology (IranDoc); Comprehensive database of humanities (Ensani), Noor specialized magazines websites (Noormags), and Scientific Information Databases (SID), 231 articles and 64 theses and dissertations in were identified. After refinements, 22 articles and 33 theses and dissertations were selected and analyzed.

Findings: Studies showed that most researchers are LIS graduates. The majority of theses belonged to the University of Tehran. 17 of the articles are published in scientific research journals the 5 number of articles are published in the *Journal of National Studies on Librarianship and Information Organization*. Also, most of the thesis and articles are related to Dewey Decimal Classification (DDC) and Library of Congress Classifications (LCC) scheme. Most of the published articles belong to the authors from the University of Isfahan and the University of Tehran. Studies can be divided into two categories: theoretical and practical. The theoretical part examines concepts, theories, relation between scientific classification and library classification, and position of interdisciplinary sciences that have been welcomed by researchers in the last decade. In the practical part, researchers have studied classification systems, and extension developed in Iran as well as the function of classification systems in assigning subjects and creating taxonomies based on the classification systems. Problems with the development of classifications as well as the classification of digital resources and the need to change classification systems have been major challenges for researchers over the years. Research on the classification of audio-visual sources is also insufficient and needs more attention.

Conclusion: In recent years, more attention has been paid to theoretical issues. This can lead to the strengthening and expansion or even changes in classification systems. With the growth of digital resources and the formation of new and interdisciplinary sciences as well as changes in the field of information organization, the efficiency of traditional classification systems has decreased. Therefore, it is necessary to make changes in this area.

Keywords: Library Classification System, Dewey Decimal Classification, Library of Congress Classification, Digital Resources, Iranian Expansions of Library Classification

Follow this and additional works at: <http://nastinfo.nlai.ir/>

This work is licensed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License:
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

Recommended Citation

Saber, S., Sharif, A. (2021). Library Classification in Persian Sources: A Systematic Review. *Journal of National Studies on Librarianship and Information Organization (NASTINFO)*, 32 (3): 77-102
[10.30484/NASTINFO.2021.2911.2057](https://doi.org/10.30484/NASTINFO.2021.2911.2057)

This Review Article is brought to you for free and open access by Journal of National Studies on Librarianship and Information Organization (NASTINFO).

Received:28, Jun. 2021; accepted:11, Oct. 2021

فصلنامه علمی - پژوهشی
مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات

مقاله پژوهشی

رده‌بندی کتابخانه‌ای در منابع فارسی: مروری نظام‌مند

سمیرا سادات صابر^۱

دکتر عاطفه شریف^۲

^۱ دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. smrsaber@modares.ac.ir
^۲ استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران (نویسنده مسئول).
Atefeh.sharif@modares.ac.ir

چکیده

هدف: شناسایی پژوهشگران کلیدی، ویژگی‌های نشر منابع، روند موضوعی و کمبودها و کاستی‌های قابل شناسایی در موضوع رده‌بندی کتابخانه‌ای.

روش پژوهش: با جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی پایگاه اطلاعات علمی ایران (ایرانداک)، پرتال جامع علوم انسانی، پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی و پایگاه مجلات تخصصی نور ابتدا تعداد ۲۳۱ مقاله و ۶۴ پایان‌نامه در این موضوع شناسایی شد. پس از پالایش در نهایت ۲۲ مقاله و ۳۳ پایان‌نامه مرتبط انتخاب و تحلیل شد.

یافته‌ها: بررسی‌ها نشان داد بیشتر پژوهشگران این موضوع در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی تحصیل کرده‌اند. اغلب پایان‌نامه‌ها در دانشگاه تهران دفاع شده است. ۱۷ مقاله در مجلات علمی پژوهشی چاپ شده و همانگونه که انتظار می‌رفت، نشریه «فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات» با ۵ مقاله، بیشترین فراوانی را در انتشار مقالات رده‌بندی کتابخانه‌ای داراست و پس از آن «نشریه کتابداری و اطلاع‌رسانی آستان قدس» قرار دارد. همچنین منابع زیادی به مطالعه رده‌بندی دیویی و کنگره مربوط است. بیشترین مقالات منتشر شده متعلق به دانشگاه اصفهان است و دانشگاه تهران پرکارترین دانشگاه در انجام پایان‌نامه در این موضوع بود. مطالعات در این موضوع به دو بخش نظری و عملی قابل تقسیم است؛ در بخش نظری پژوهش‌ها مقدمات و کلیات، مباحث نظری و نظریه‌های رده‌بندی، ارتباط علوم و رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای را بررسی کرده‌اند و به‌ویژه پژوهشگران از تعیین جایگاه علوم میان‌رشته در دهه اخیر استقبال کرده‌اند پژوهشگران بود. در بخش عملی، بررسی نظام‌های رده‌بندی و گسترش‌های آن و همچنین کاربرد این نظام‌ها در انتخاب موضوع و مدل‌سازی هستی‌نگاری با استفاده از تاکسونومی نظام رده‌بندی دهدهی دیویی از جمله مطالعات انجام شده پژوهشگران در این موضوع است. مشکلات گسترش رده‌بندی‌ها و همچنین رده‌بندی منابع

دیجیتالی و ضرورت تغییر در نظام‌های رده‌بندی از مهمترین چالش‌های پیش‌روی پژوهشگران در طول این سال‌ها بوده. پژوهش در موضوع رده‌بندی منابع دیداری شنیداری ناکافی است و نیاز به توجه بیشتری دارد.

نتیجه‌گیری: در سال‌های اخیر توجه به مباحث نظری بیشتر شده و این امر می‌تواند باعث تقویت و گسترش و یا حتی تحول در نظام‌های رده‌بندی شود. با رشد منابع دیجیتالی و شکل‌گیری علوم جدید و میان‌رشته‌ای و تغییرات به وجود آمده در موضوع سازماندهی اطلاعات، از کارایی نظام‌های رده‌بندی سنتی کاسته شده و لازم است تغییراتی ساختاری و محتوایی صورت پذیرد.

کلیدواژه: نظام رده‌بندی کتابخانه‌ای، رده‌بندی دیویی، رده‌بندی کنگره، منابع دیجیتال، گسترش‌های ایرانی رده‌بندی کتابخانه‌ای

استناد به این مقاله:

صابر، سمیرا، شریف، عاطفه. (۱۴۰۰). رده‌بندی کتابخانه‌ای در منابع فارسی: مروری نظام‌مند. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۳۲ (۳): ۱۰۲-۷۷

[10.30484/NASTINFO.2021.2911.2057](https://doi.org/10.30484/NASTINFO.2021.2911.2057)

دریافت: ۱۴۰۰/۰۴/۰۷؛ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۷/۱۹

مقدمه

نخستین تقسیم‌بندی‌های ارائه‌شده از دانش بشر، متعلق به ارسطو (قرن چهارم قبل از میلاد)، فارابی (قرن سوم هجری) و فرانسویس بیکن^۱ (قرن هفدهم میلادی)، همگی با هدف‌هایی به‌جزئی هدف‌های کتابخانه‌ای تهیه و تدوین شد (مختارپور، ۱۳۸۸). به مرور زمان و با افزایش منابع چاپی، کتابخانه‌ها برای نظم‌بخشیدن به منابع خود نیازمند اصول و طرحی شدند که بتوانند کارایی کتابخانه‌ها را بالا ببرند و رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای با الهام از طبقه‌بندی‌های علوم برای رده‌بندی منابع چاپی شکل گرفت.

رده‌بندی یکی از ابزارهای قدیمی در کتابخانه است. همچنین نظامی است برای طبقه‌بندی علوم، سازماندهی و کدگذاری منابع کتابخانه‌ای بر اساس هر موضوع با هدف دسترسی آسان به منابع و اطلاعات مورد نیاز (محمدپور، مومنی و علیپور حافظی، ۱۳۹۵). سیزر^۲ (۱۹۷۸) رده‌بندی را مرتب‌سازی کتاب‌ها در قفسه بر اساس نظامی خاص می‌داند؛ طوری که به خوانندگان کتاب کمک کند تا منبع مورد نظرشان را پیدا کنند (نقل شده در موحدیان و چشمه‌سهرابی، ۱۳۹۵). در واقع در علم کتابداری، رده‌بندی به‌عنوان طرح اصولی برای تعیین جای صحیح کتاب و مواد کتابخانه‌ای در قفسه‌های کتابخانه بر اساس موضوع یا شکل آنها است (سلطانی و راستین، ۱۳۷۲). طبق تعریف مارسلا و نیوتن^۳ (۱۹۹۴) رده‌بندی، آرایش نظام‌مند بر اساس موضوع کتاب و سایر منابع است به‌گونه‌ای که تسهیل‌کننده باشد و کاربران بتوانند به‌سادگی و بر اساس موضوع به منبع موردنظر خود دست یابند (quoted in Satija, 2000). آنچه که بر اهمیت رده‌بندی برای کتابداران می‌افزاید ایجاد نظم معنادار و روابط موضوعی میان مدارک است تا بازیابی تسهیل شود (Atkinson, 1990).

در کتاب آینده رده‌بندی برای نشان‌دادن اهمیت رده‌بندی به این نکته اشاره شده است که حتی اگر رده‌بندی به‌شکل سنتی خود همچنان رواج گذشته را نداشته باشد، باز هم فعالیت‌های رده‌بندی به‌طور کامل متوقف نمی‌شود و در

شکل و شمایی جدید به رسالت خود ادامه می‌دهد چراکه صرفه‌جویی در زمان برای یافتن منابع موردنظر از مهم‌ترین کاربردهای رده‌بندی است (عمرانی، ۱۳۸۷). در واقع رده‌بندی به‌دلیل کاربرد مهمی که در نظم‌دهی به منابع اطلاعاتی دارد به حیات خود در بستر کتابخانه‌های دیجیتال و حتی به‌صورت رده‌بندی خودکار در فضای وب ادامه خواهد داد. انتشار رده‌بندی کتابخانه کنگره^۴ در قالب داده‌های پیوندی^۵ شاهدی بر ادامه حیات این ابزار کتابشناختی در فضایی جدید است.

رویکردهای مختلفی برای رده‌بندی وجود دارد. رده‌بندی‌های بزرگ که در سطح جهانی مطرح و به‌صورت وسیع استفاده شده‌اند برپایه دیدگاه‌های مشخصی نسبت به جهان، به‌طور کلان و علوم و معارف بشری، به‌طور خاص، استوار هستند (داودی، ۱۳۷۰). در گذشته کتابخانه‌های دوران باستان با الواح گلی یا پاپیروس تابع نظام رده‌بندی و نظم بوده‌اند. کتابخانه آشور بانیپال، در دوران آشوریان، الواح گلی با حداقل دو رده اصلی از هم جدا و طبقه‌بندی کرده‌اند. کتابخانه‌ها با پیدایش و گسترش نظام‌ها و ابزارهای نوین سازماندهی وارد محیط‌های غیرسنتی کتابخانه شده‌اند و نظام‌هایی نظیر برچسب‌گذاری‌های اجتماعی و هستان‌شناسی‌ها ظهور یافته‌اند. از میان طرح‌های رده‌بندی ظهور یافته؛ نظیر رده‌بندی کاتر^۶، رده‌بندی دهدهی جهانی، رده‌بندی کولن و رده‌بندی بلیس، دو نظام رده‌بندی دیویی و کنگره بیشترین میزان مقبولیت و استفاده را به خود اختصاص داده و به‌واسطه ویژگی‌ها و قابلیت‌هایی که دارند، نظر بسیاری از کتابداران را به خود معطوف ساخته‌اند؛ گسترش‌پذیری یکی از این ویژگی‌هاست (مختارپور، ۱۳۸۸). رده‌بندی منابع مرتبط با تاریخ کشورها، ادیان، فرهنگ و زبان آن‌ها در نظام‌های رده‌بندی نواقص زیادی دارد. از این رو کتابخانه ملی هر کشور در صدد رفع این نواقص بر اساس نیازها و شرایط خود برآمده است. تلاش

⁴ Library of Congress Classification

⁵ [Library of Congress Classification - LC Linked Data Service: Authorities and Vocabularies | Library of Congress \(loc.gov\)](#)

⁶ Cutter

¹ Francis Bacon

² Sayers

³ Marcella & Newton

برای حل این موضوع به تدوین گسترش‌ها در نظام‌های

رده‌بندی انجامید.

اگر چه در موضوع طبقه‌بندی علوم آثاری مانند **عقیقیان و**

حیدری (۱۳۹۹) به چشم می‌خورد که مطالعات مربوط به طبقه‌بندی علوم در ایران را مرور کرده‌اند. اما کاوش

مقدماتی پژوهشگر نشان داد که تاکنون مروری نظام‌مند از آثار منتشرشده در قلمرو رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای انجام

نشده است. **چشمه سهرابی و ابراهیمی درچه (۱۳۹۸)** در بخشی از مطالعه خود، به مطالعات انجام‌شده در موضوع

طبقه‌بندی علوم و طبقه‌بندی منابع کتابخانه‌ای اشاره‌ای کوتاه دارد. در پژوهش ایشان، تمرکز بر تحلیل و مقایسه نظام‌های

طبقه‌بندی علوم و طرح‌های رده‌بندی کتابخانه‌ای - کتابشناختی بوده بنابراین از نظر هدف با پژوهش حاضر

متفاوت است.

رویکرد این پژوهش عرضه تصویر روشن از فعالیت پژوهشگران ایرانی به زبان فارسی در مورد رده‌بندی (یکی از

موضوعات کلیدی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی) است. مشخص نیست که در این موضوع، چه برون داده‌های

علمی و پژوهشی به زبان فارسی منتشرشده و این برون داده‌ها دارای چه ویژگی‌هایی هستند؟ همچنین روند تغییرات

موضوعی در طول زمان مشخص نیست. این تصویر روشن جایگاه متخصصان و تمرکز موضوعی انتشارات این موضوع

را در دل جامعه علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران آشکار می‌سازد و باعث مشخص شدن کمبودها می‌شود.

روش‌شناسی

این پژوهش، به روش مرور نظام‌مند انجام شد. مرور نظام‌مند شامل «اقدام هماهنگ برای شناسایی نظام‌مند اولیه در

دسترس، ارزیابی نقادانه پژوهش‌های مورد مطالعه و تحلیل داده‌های مطالعات با یک روش استاندارد و نظام‌مند» است

(**صیامیان، حسن‌زاده، نوشین فرد و حریری، (۱۳۹۱)**). مرور نظام‌مند که از نوع مطالعه و تحلیل ثانویه به شمار می‌رود،

جستجوی ساخت‌یافته‌ای است که طبق قوانین و ضوابط ازپیش‌تعیین‌شده انجام می‌شود (**سجادی و همکاران، (۱۳۹۲)**).

در پژوهش حاضر از چارچوب مرور نظام‌مند

تعریف شده است، استفاده شد:

۱. طراحی مرور (مرحله اول)

در این مرحله بر اساس هدف پژوهش اقدامات زیر انجام شد:

۱-۱. شناسایی نیاز به مرور پژوهش‌ها

با وجود اهمیت و پایه‌ای بودن مفهوم رده‌بندی کتابخانه‌ای جستجوی مقدماتی پژوهشگران نشان داد که تاکنون

پژوهشی درباره مرور نظام‌مند موضوع رده‌بندی کتابخانه‌ای در زبان فارسی انجام نشده است.

۱-۲. پرسش‌های پژوهش

باتوجه به هدف پژوهش پرسش‌های زیر مطرح شد:

۱- پژوهش‌ها از نظر ویژگی‌های مربوط به پدیدآورنده چه وضعیتی دارند؟

۲- پژوهش‌ها از نظر ویژگی‌های نشر چه وضعیتی دارند؟

۳- موضوعات طرح شده در پژوهش‌ها کدام است؟

۴- روند تحول موضوعی پژوهش‌ها در طول زمان چگونه است؟

۵- چه کمبودها و کاستی‌هایی در این قلمرو قابل شناسایی است؟

۱-۳. شناسایی پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر و مرتبط

برای شناسایی مقالات، در پایگاه‌های اطلاعاتی فارسی نظیر پرتال جامع علوم انسانی، پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد

دانشگاهی و پایگاه مجلات تخصصی نور بدون محدودیت زمانی جستجو شد. مقالات فارسی پژوهشی و مروری در

موضوع رده‌بندی کتابخانه‌ای تا آذر ۱۳۹۹ در نظر گرفته شد. همچنین در پایگاه اطلاعات علمی ایران تمامی

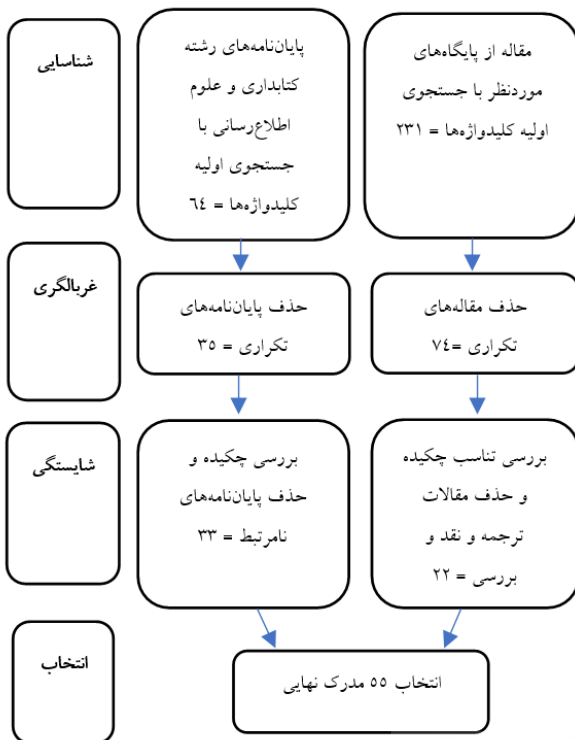
پایان‌نامه‌های مرتبط با رده‌بندی تا سال ۱۳۹۹ استخراج شد. در مورد مقالات و پایان‌نامه‌هایی که امکان دسترسی به متن

کامل آن‌ها فراهم نبود، استخراج ویژگی‌های مدنظر پژوهش از طریق مطالعه چکیده انجام شد.

۲. مرور پیشینه‌ها (مرحله دوم)

بازیابی مقالات با کاوش کلیدواژه «رده‌بندی» انجام شد و با توجه به عام بودن کلیدواژه، محدودیت‌های موضوعی اعمال

شد. همچنین کلیدواژه‌های پیشنهادی در پایگاه‌های

نمودار ۱- مراحل انتخاب منابع مطالعه‌شده

پیش‌گفته جستجو شد. نظیر رده‌بندی کنگره، رده‌بندی دهدهی جهانی^۱، گسترش تاریخ ایران، گسترش‌های فارسی، طبقه‌بندی کتابخانه‌ای، رده‌بندی کولن^۲، ارزیابی رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای، رده‌بندی کتابشناختی بلیس^۳ و موارد مشابه. در پایگاه اطلاعات علمی ایران برای شناسایی پایان‌نامه‌های این موضوع کلیدواژه «رده‌بندی» در رشته علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی (علم اطلاعات و دانش‌شناسی) جستجو و پایان‌نامه‌های مرتبط استخراج شد.

۱-۲. انتخاب منابع اولیه

به دلیل هم‌پوشانی پایگاه‌های اطلاعاتی از مجموع ۲۶۸ مقاله، ۱۵۷ مقاله تکراری و با موضوعات نامرتب مانند رده‌بندی در داده‌کاوی، طبقه‌بندی علوم، سیستم رده‌بندی با استفاده از الگوریتم‌های ژنتیک، رده‌شناسی زبان، رده‌بندی متون، تاکسونومی و فوکسونومی حذف شد. سپس چکیده مقالات بررسی شد و مقالات مروری، ترجمه و یا نقد و بررسی حذف و در نهایت ۲۲ مقاله مرتبط برای پژوهش انتخاب شد. در پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج) کلیدواژه‌های منتخب جستجو شد (پیوست ۱). برای ارزیابی پایان‌نامه‌های مرتبط در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، جستجو به رشته علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی (علم اطلاعات و دانش‌شناسی) محدود شد. ۶۴ رکورد به دست‌آمده با کلیدواژه‌های جستجو شده بررسی و موارد تکراری حذف شد. همچنین چکیده پایان‌نامه‌ها از نظر تناسب با هدف پژوهش بررسی و در نهایت ۳۳ پایان‌نامه برای ورود به مرور نظام‌مند انتخاب شد.

۲-۲. اعتبارسنجی

انتخاب منابع اطلاعاتی برای تحلیل در این پژوهش بر اساس معیارهایی انجام شد؛ تمرکز موضوعی بر رده‌بندی کتابخانه‌ای و منبع معتبر داوری‌شده از این معیارها بود. درستی انتخاب این منابع توسط بازبینی همکار پژوهش تأیید شد. در مرحله تحلیل داده‌ها نیز دسته‌بندی انجام شده برای موضوعات منابع، یک بار توسط هر یک از دو همکار تیم پژوهش انجام شد. سپس در طی دو جلسه، دسته‌بندی‌های انجام شده، به صورت مشترک بررسی و تغییرات لازم اعمال شد. بر این اساس دسته‌بندی موضوعات مورد توجه در منابع حاصل اجماع دو همکار تیم پژوهش است.

۳. تدوین گزارش یافته‌ها (مرحله سوم)

۱-۳. پژوهش‌ها از نظر ویژگی‌های مرتبط با پدیدآورنده چه وضعیتی دارند؟

در ۲۲ مقاله منتخب در مجموع نام ۲۹ پژوهشگر در این موضوع به چشم می‌خورد که از این تعداد یک نفر کارشناس ارشد تاریخ، یک نفر تحصیلات نامشخص و مابقی آن‌ها تحصیلات‌شان کتابداری یا علم اطلاعات و

¹ Universal Decimal Classification

² Colon Classification

³ Bliss Bibliographic Classification

در دانشگاه تهران شامل ۱۹ پایان‌نامه (۵۷/۵۷ درصد) و در مقطع کارشناسی ارشد، انجام شده است.

نمودار ۳. پایان‌نامه و رساله‌های رده‌بندی کتابخانه‌ای به تفکیک دانشگاه‌های مجری

براساس نمودار ۲ و ۳ بین تعداد پایان‌نامه و رساله‌های انجام‌شده در این موضوع و مقالات به چاپ‌رسیده همخوانی وجود ندارد. بیشتر پایان‌نامه‌های دانشگاه تهران (۱۳ مورد) مربوط به دهه‌های ۴۰ تا ۷۰ است و از این تعداد، حدود ۶۲ درصد در زمینه گسترش رده‌بندی‌های دیویی^۱ و کنگره است. اما در مجموع، به‌ترتیب دانشگاه‌های تهران، اصفهان، چمران، شیراز و مشهد بیشترین برون‌داد پژوهشی در موضوع رده‌بندی را دارند.

۳-۲. پژوهش‌ها از نظر ویژگی‌های نشر چه وضعیتی دارند؟

همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود مقالات در ۱۲ نشریه به چاپ رسیده است که ۹ مجله رتبه علمی پژوهشی، ۲ نشریه رتبه علمی ترویجی و ۱ نشریه علمی تخصصی است. از بین ۲۲ مقاله، ۱۷ مقاله (۷۷/۲۷ درصد) در مجلات با رتبه علمی پژوهشی منتشر شده است. همانگونه که انتظار می‌رفت، نشریه «فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات» بیشترین فراوانی را در انتشار مقالات رده‌بندی کتابخانه‌ای دارد و پس از آن نشریه کتابداری و اطلاع‌رسانی آستان قدس قرار دارد.

جدول ۱- مشخصات نشریات حاوی مقالات در قلمرو

رده‌بندی کتابخانه‌ای

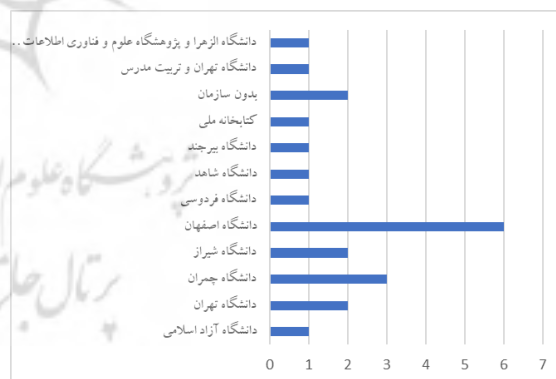
ردیف	نام نشریه	نوع نشریه	فراوانی	درصد فراوانی
۱	فصلنامه کتاب	علمی ترویجی	۳	۱۳/۶۳

دانش‌شناسی است. از میان نویسندگان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، ۹ نویسنده (حدود ۳۱ درصد) به صراحت به مدرک دکتری اشاره کرده‌اند و عضو هیئت علمی دانشگاه هستند. همچنین ۸ نویسنده (حدود ۲۷/۶ درصد) خود را دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی معرفی کرده‌اند (جدول ۱).

جدول ۱- مشخصات نویسندگان مقالات

رشته تحصیلی	فراوانی	درصد فراوانی
علم اطلاعات و دانش‌شناسی	۲۷	۹۳/۲
سایر رشته‌ها	۱	۳/۴
نامشخص	۱	۳/۴

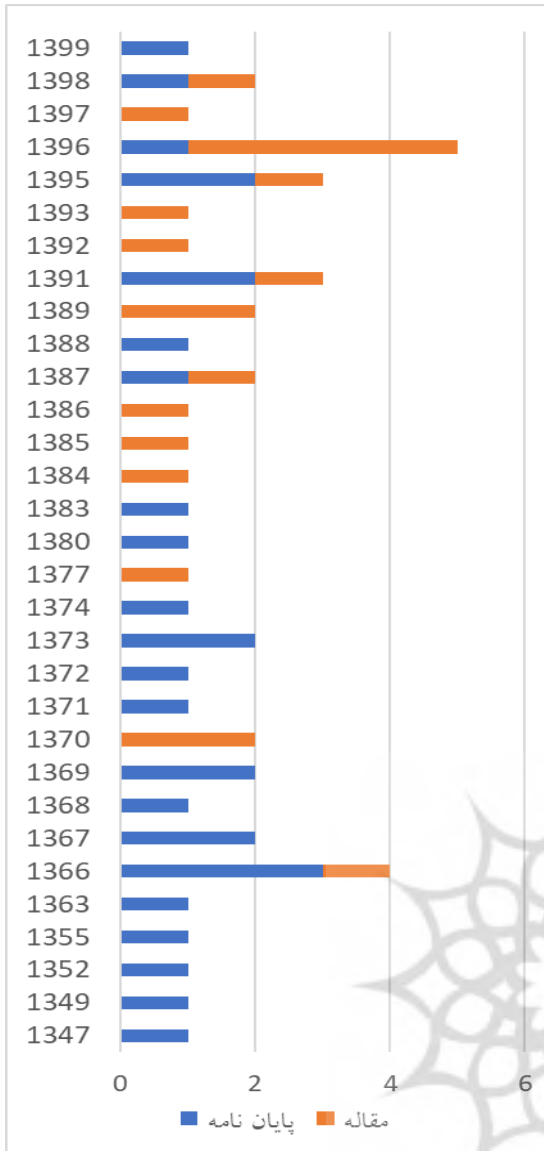
در نمودار ۲ وابستگی سازمانی نویسندگان آمده است. حدود ۲۷ درصد از مقالات به‌ترتیب مربوط است به نویسندگانی از دانشگاه اصفهان، دانشگاه شهید چمران، دانشگاه تهران و دانشگاه شیراز. دو مقاله حاصل پژوهش مشترک میان نویسندگانی از دانشگاه الزهرا و ایراندک و دانشگاه تهران و تربیت مدرس بود. سهم دانشگاه آزاد اسلامی در ۲۲ مقاله منتشرشده ۱ مورد یعنی حدود ۴/۵ درصد است و بقیه نویسندگان از دانشگاه‌های دولتی هستند.

نمودار ۲- تعداد برون‌داد علمی در قلمرو رده‌بندی کتابخانه‌ای به تفکیک وابستگی سازمانی

اما در مورد پایان‌نامه‌ها همانگونه که در نمودار ۳ مشاهده می‌شود ۴ پایان‌نامه (۱۳/۳۳ درصد) به‌عنوان رساله دکتری در دانشگاه‌های چمران، شیراز، اصفهان و فردوسی مشهد انجام شده و مابقی یعنی ۲۹ مورد (۸۷/۸۷ درصد) در مقطع کارشناسی ارشد است. بیشترین پایان‌نامه‌های این موضوع

¹ Dewey Decimal Classification

نمودار ۴- مقالات و پایان‌نامه‌ها بر اساس سال نشر

ردیف	نام نشریه	نوع نشریه	فراوانی	درصد فراوانی
۲	نشریه علمی تخصصی ادکا	علمی تخصصی	۱	۴/۵۴
۳	پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات	علمی پژوهشی	۱	۴/۵۴
۴	تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی (پیام کتابخانه سابق)	علمی پژوهشی	۲	۹/۰۹
۵	مطالعات میان رشته‌ای در علوم انسانی	علمی پژوهشی	۱	۴/۵۴
۶	تحقیقات اسلامی	علمی ترویجی	۱	۴/۵۴
۷	کتابداری و اطلاع‌رسانی	علمی پژوهشی	۴	۱۸/۱۸
۸	مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات	علمی پژوهشی	۵	۲۲/۷۲
۹	گنجینه اسناد	علمی پژوهشی	۱	۴/۵۴
۱۰	تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی	علمی پژوهشی	۱	۴/۵۴
۱۱	پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی	علمی پژوهشی	۱	۴/۵۴
۱۲	روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران	علمی پژوهشی	۱	۴/۵۴

در نمودار ۴ تعداد مقالات و پایان‌نامه‌ها به تفکیک سال آمده است. همانگونه که مشاهده می‌شود تا دهه ۷۰ بیشترین انتشارات پایان‌نامه است. اکثریت پایان‌نامه‌ها در سال ۱۳۶۶ انجام شده و بیشترین تعداد مقالات منتشرشده مربوط به سال ۱۳۹۶ است.

۳-۳. موضوعات مطرح‌شده در پژوهش‌ها کدام است؟
مقالات برجسته‌ای در موضوع رده‌بندی کتابخانه‌ای از دهه ۱۳۶۰ منتشر شد و به نظر می‌رسد مقاله حقیقی (۱۳۶۶) سرآغاز آن‌ها باشد. پیش از آن در نامه انجمن کتابداران ایران که توسط انجمن کتابداران ایران تا سال ۱۳۵۷ منتشر می‌شد مطالبی مرتبط با سازماندهی و رده‌بندی منابع چاپ می‌شد. این نوشته‌ها غالباً ترجمه است و در سطح توصیف مفاهیم پایه‌ای مانند ویژگی‌های رده‌بندی کولن و چگونگی تعیین نشانه مؤلف است. بنابراین از محدوده بررسی مطالعه حاضر خارج شده. اما در مورد پایان‌نامه‌ها نخستین پایان‌نامه در موضوع رده‌بندی در سال ۱۳۴۷ مربوط به ترجمه مقدمه رده‌بندی دهدهی دیویی در دانشگاه تهران است.

رده‌بندی کنگره و دیویی بیشترین استفاده را در کتابخانه‌های دنیا و ایران دارد (حقیقی، ۱۳۷۰) بر اساس نمودار ۵ بیشتر پژوهش‌های فارسی رده‌بندی دیویی و کنگره را بررسی کرده‌اند.

نمودار ۵- رده‌بندی‌های مطالعه‌شده در پژوهش‌های رده‌بندی کتابخانه‌ای

برخی از این مطالعات دو یا چند رده کتابخانه‌ای را بررسی و مقایسه کرده و برخی دیگر از نمای کلی آن را مشاهده، بررسی و تحلیل کرده‌اند. در برخی منابع به‌ویژه گسترش‌ها، بر یک رده خاص در یک نظام رده‌بندی تمرکز شده است. هر موضوعی از دو جنبه نظری و عملی شایسته مطالعه است. در جنبه نظری مسائل مرتبط با نظریه‌ها، تعریف‌ها و مواردی از این دست مورد توجه است و در جنبه عملی، کاربرد اهمیت می‌یابد. مطالعات انجام شده پیرامون رده‌بندی کتابخانه‌ای نشان داد پژوهشگران این موضوع را از دو منظر عملی و نظری بررسی کرده‌اند. مقولات شناسایی شده در جدول ۳ آمده است. در این جدول ابتدا بخش نظری و سپس منابع مرتبط با بخش عملی دسته‌بندی شده‌اند. چهار مقوله کلی شامل «مقدمات و کلیات»، «مباحث نظری»، «علوم و رده‌بندی کتابخانه‌ای»، و «رده‌بندی منابع غیرکتابی» در بخش نظری قرار گرفت. همچنین «اجرای رده‌بندی»، «بررسی وضعیت به‌کارگیری رده‌بندی در عمل»، «مقایسه و ارزیابی نظام‌های رده‌بندی»، «گسترش‌ها» و «کاربرد رده‌بندی» از موضوعاتی است که در منابع بررسی شده در بخش عملی دسته‌بندی شدند.

جدول ۲- موضوعات مطرح در آثار بررسی شده در قلمرو رده‌بندی کتابخانه‌ای

پدیدآور	هدف
بخش نظری	
هاذق (۱۳۵۲)	راهنمای کاربرد رده‌بندی دهدهی جهانی
زنجانی (۱۳۶۳)	معرفی رده‌بندی‌های دیویی و کنگره و نحوه شماره‌سازی
داودی (۱۳۷۰): موحدیان و چشمه سهرابی (۱۳۹۵): شعبانی و موحدیان (۱۳۹۶): چشمه سهرابی و زرمهر (۱۳۹۶)	نظریه‌های رده‌بندی
موسوی‌زاده و دیگران (۱۳۹۳)	ارتباطات موجود بین اصطلاحات
موحدیان (۱۳۹۹)	گفتمان مدرن سازماندهی اطلاعات دیجیتال و دلالت‌های آن
حقیقی (۱۳۶۶)	وابستگی و انطباق رده‌بندی عملی (کتابخانه‌ای) با رده‌بندی نظری (رده‌بندی علم)
داودی (۱۳۶۹)	تأثیر رده‌بندی دانش (رده‌بندی علم) بر رده‌بندی کتابخانه‌ای دیویی
چشمه سهرابی و ابراهیمی درچه (۱۳۹۸)	مقایسه تطبیقی با رده‌بندی علوم
چشمه سهرابی و زرمهر (۱۳۹۶): چشمه سهرابی و سعادت (۱۳۹۷)	علوم میان‌رشته‌ای
صالحی (۱۳۸۵)	رده‌بندی منابع شنیداری
اسماعیل‌پور (۱۳۸۶)	رده‌بندی منابع اینترنتی
بخش عملی	

پدیدآور	هدف
---------	-----

پدیدآور	هدف		
تقی‌زاده (۱۳۹۵)	ارزیابی مقایسه‌ای رده‌بندی مردمی و رده‌بندی دیویی		
کوکبی (۱۳۷۷): کوکبی و جعفرنژاد (۱۳۹۱)	ارزیابی گسترش‌های ایرانی رده‌بندی دیویی		
مختارپور (۱۳۸۸)	مقایسه گسترش رده تاریخ ایران در رده‌بندی دیویی با گسترش رده تاریخ در رده‌بندی کنگره	ارزیابی گسترش‌ها	
پارسامیان (۱۳۵۵)	گسترش رده ادبیات ارمنی (رده‌بندی دیویی)		
شاملو (۱۳۶۶)	طرح رده‌بندی نفت		
ابراهیمی ثابت (۱۳۶۶)	گسترش رده هنر ایران (رده‌بندی کنگره)	ایجاد و گسترش رده‌های ایرانی	
حیدری (۱۳۶۹)	گسترش موسیقی ایران (رده‌بندی دیویی)	طرح‌های رده‌بندی	
شکویی (۱۳۷۰)	ضرورت گسترش طرح رده‌بندی برای کتاب‌های اسلامی		
فرهت (۱۳۶۷) ترابی فرد (۱۳۶۷) پرتو (۱۳۸۷)	گسترش رده ادبیات انگلیسی (رده‌بندی کنگره)		
رضایی (۱۳۷۱)	گسترش رده ادبیات عربی (رده‌بندی کنگره)	گسترش سایر رده‌ها	
آثار (۱۳۶۶) هنروان (۱۳۷۴)	گسترش رده ادبیات آمریکا (رده‌بندی کنگره)		
مولوی شیرازی نبی‌پور (۱۳۶۸): شیری (۱۳۷۳)	گسترش رده ادبیات فرانسه (رده‌بندی کنگره)		

پدیدآور	هدف		
داریوش نیاکان و جان محمدی (۱۳۸۷)	عوامل مؤثر بر اجرای رده‌بندی در کتابخانه‌ها	اجرای رده‌بندی	
ناخدا و مردانی (۱۳۹۶)	عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری رده‌بندی مجدد		
نجفی (۱۳۷۳)	وضعیت کتابخانه ملی از تمامی جنبه‌ها از جمله رده‌بندی		
داریوش نیاکان و جان محمدی (۱۳۸۷)	صحت شماره‌های رده‌بندی در فهرست‌نویسی پیش از انتشار	بررسی وضعیت به‌کارگیری رده‌بندی در عمل	
رحیمی (۱۳۷۲): نجف‌پور مقدم (۱۳۸۸)	وضعیت کتابخانه‌ها بر اساس استانداردهای موجود		
محموظی و دیگران (۱۳۸۹)	کیفیت رده‌بندی کتاب‌های عربی کتابخانه ملی		
شمسی شاه ولدعلیایی (۱۳۹۱)	مهارت‌های رده‌بندی کتابداران		
هراتی (۱۳۹۶)	دهدهی دیویی، کتابخانه کنگره، کتابشناختی بلیس و کولن با ملاک‌های رده‌بندی	مقایسه چند رده کتابخانه‌ای	
تاجر (۱۳۸۳)	ساختار سلسله مراتبی راهنماهای موضوعی با رده‌بندی دیویی		
فرشچی (۱۳۸۴)	رده تاریخ در اصطلاحنامه فرهنگی فارسی (اصفا) و رده DSR (تاریخ ایران) و رده‌بندی دهدهی دیویی	مقایسه و ارزیابی طرح‌های رده‌بندی	
شریف و دیگران (۱۳۹۲)	تطابق نظام مفهومی حاکم بر فهرست سرعنوان‌های موضوعی با نظام رده‌بندی کنگره		

اینترنتی نیز یکی از موضوعات مطرح‌شده در منابع بررسی شده بود.

از دیگر مباحث مطرح‌شده در پژوهش‌های این موضوع نسبت میان رده‌بندی علوم و رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای است. **حقیقی (۱۳۷۰)** معتقد است نظام‌های رده‌بندی با توجه به اهداف خود به دو دسته نظری و عملی تقسیم می‌شوند؛ منظور او از رده‌بندی نظری، رده‌بندی علوم و مسائل مرتبط با آن و منظور از رده‌بندی عملی، رده‌بندی کتابخانه‌ای است. در همین مقوله کلی، به علوم میان‌رشته نیز توجه شده است. علوم میان‌رشته از مباحث جدید در نظام رده‌بندی است که در خصوص مکان‌یابی مناسب علوم جدید بحث کرده است. در واقع داشتن نگاه چندجانبه به مسائل پیرامون خود و پیشرفت علم باعث تخصصی‌تر شدن علوم شده و به طبع رشته‌های جدیدی ظهور کرده است (**چشمه سهرابی و زرمهر، ۱۳۹۷**). با توجه به مطالعات صورت گرفته رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای به خوبی از پس شماره‌دهی علوم میان‌رشته بر نیامده‌اند و نیازمند شکل‌گیری رده‌بندی‌های جدید هستند. **چشمه سهرابی و سعادت (۱۳۹۷)** رویکردی با منطق فازی را پیشنهاد داده‌اند.

علاوه بر رده‌بندی و ایجاد نظم برای منابع اطلاعاتی می‌توان کاربردهای دیگری نیز برای نظام رده‌بندی متصور شد؛ به‌طور مثال **زرداری (۱۳۹۵)** از ساختار تاکسونومی موجود در رده‌بندی دیویی در مدل‌سازی هستی‌نگاری استفاده کرده. به این ترتیب یک ابزار بازنمایی دانش بر اساس ابزاری دیگر توسعه یافته است.

۳-۴. روند تحول موضوعی پژوهش‌ها در طول زمان چگونه است؟

تمرکز موضوعی منابع بررسی‌شده در دهه ۴۰، مباحث مقدماتی و کلیات بود و دهه ۵۰ علاوه بر مقدمات و کلیات به گسترش‌ها نیز پرداخته شده است. دهه ۶۰ اوج مطالعات مرتبط با گسترش رده‌بندی‌ها است که غالباً به‌شکل پایان‌نامه اجرا شده‌اند. در دهه ۷۰ تمرکز بر جنبه‌های عملی است و بیشتر بر روی رده‌های کتابخانه و گسترش آن‌ها کار شده است. در دهه ۸۰ بیشتر پژوهش‌ها در زمینه وضعیت

پدیده‌آور	هدف
گلشن (۱۳۸۰)	گسترش رده ادبیات ایتالیا (رده‌بندی کنگره)
حیدری بابارود (۱۳۹۶)	انتخاب موضوع کتب کودکان و نوجوانان بر اساس نظام رده‌بندی
اصغری (۱۳۹۱)	بررسی وضعیت وجین منابع بر اساس شماره رده
ملکی (۱۳۹۸)	بررسی شاخص‌های موضوعی کتاب‌های درسی با کمک نظام‌های رده‌بندی
زرداری (۱۳۹۵)	اقتباس ساختار تاکسونومی از رده‌بندی ده‌دهی دیویی برای مدل‌سازی هستی‌نگاری

ویژگی گسترش‌پذیری نظام‌های رده‌بندی دیویی و کنگره به کشورها اجازه داده است به فراخور شرایط فرهنگی، زبانی، تاریخی، ادبیات و دین گسترش‌های مربوط به خود را تدوین کنند. ایران نیز بر این اساس گسترش‌های فارسی خود را ایجاد کرده است. این کار باعث می‌شود کتابخانه‌ها ضمن انجام جرح و تعدیل‌های اندک و بعضاً گسترده، در نظم‌دهی به منابع خویش از آن‌ها بهره‌برداری و از نظام‌های رده‌بندی موجود استفاده مطلوب کنند. در این میان، کتابداران ایرانی با درک اهمیت نظام‌های دیویی و کنگره، در صد برآمدند با بهره‌گیری از قابلیت گسترش‌پذیری این دو نظام، برخی از کاستی‌ها و کمبودهای آن‌ها را پوشش دهند (**مختارپور، ۱۳۸۸**). با توجه به اهمیت این گسترش‌ها همانگونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، میزان فراوانی در این مقوله بیشتر است و پژوهشگران قابل توجهی به تدوین، نقد و بررسی گسترش‌ها پرداخته‌اند.

منابع کتابخانه محدود به منابع مکتوب نیست و در برخی موضوع‌ها مانند تاریخ، منابع مکتوب پاسخگوی تمام نیاز کاربر نیست و تاریخ شفاهی که به‌صورت منبع صوتی درآمد است می‌تواند راهگشا باشد (**صالحی، ۱۳۸۵**). در نتیجه نظام‌های رده‌بندی لازم است پاسخگوی طبقه‌بندی این نوع از منابع نیز باشند. علاوه بر منابع صوتی، رده‌بندی منابع

بر اساس پژوهش **هراتی (۱۳۹۶)** غالب رده‌بندی‌های مطرح در بافت توسعه‌دهندگان آن رده‌بندی ایجاد شده‌اند و بنابراین از نظر فرهنگی، اجتماعی و غیره با نیازهای سایر بافت‌ها در دیگر کشورها همخوانی ندارد. مجموعه این عوامل را می‌توان بافت توسعه رده‌بندی در نظر گرفت که در محیط‌های متفاوت کارایی نخواهد داشت. در کتابخانه‌های ایران بیشتر از رده‌بندی دیویی و کنگره استفاده می‌شود. هر کدام از این رده‌بندی‌ها کمبودهایی برای کتب مرتبط با تاریخ، فرهنگ و مذهب هر منطقه دارد. قابلیت گسترش‌پذیری که در این دو رده‌بندی وجود دارد، باعث شده تا متخصصان رده‌بندی برای نظم دادن به منابع خود و بر اساس نیازهای منطقه‌ای خود گسترش‌هایی را ایجاد کنند. مانند آن چه به‌ویژه در دهه ۶۰ و ۷۰ مشاهده می‌شود. گسترش‌های فارسی توسط متخصصان ایرانی تدوین شده است و بررسی منابع نشان می‌دهد که گسترش‌های فارسی پرچالش‌ترین اما همچنان پربسامدترین مقوله در بین موضوعات عملی رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای است. نتایج حاصل از این مطالعات نشان می‌دهد گسترش‌های ایرانی همچنان دارای کاستی‌ها و اشکالاتی هستند (به‌طور نمونه در **مختارپور، ۱۳۸۸** و **کوکبی و جعفرنژاد، ۱۳۹۱**). **مختارپور (۱۳۸۸)** تاکید دارد که متخصص رده‌بندی، به‌ویژه در کتابخانه‌های تخصصی و عمومی بزرگ، به‌هنگام رده‌بندی منابع مربوط به ایران با این نواقص و نارسایی‌ها روبه‌رو می‌شود. همان‌طور که در نمودار ۶ مشاهده می‌شود تا قبل از دهه ۹۰ گسترش‌ها و بررسی نقاط ضعف آن از موضوعات مهم پژوهشگران بوده چراکه به‌گفته **کوکبی (۱۳۷۷)** در برخی از موارد اجرا شده، گسترش‌های ایرانی حتی از اصول اساسی رده‌بندی موردنظر فاصله می‌گیرد. برخی اشتباهات با در نظر نگرفتن روزآمدسازی رده‌بندی‌ها و اعمال نشدن آن در گسترش‌های فارسی و یا نبودن برخی از مفاهیم، باعث خلل در نظام رده‌بندی و در نهایت بازیابی منابع می‌شود و این مانع تحقق اهداف رده‌بندی است. آخرین پژوهش گسترش‌های ایرانی در رده‌بندی دیویی است که توسط **کوکبی و جعفرنژاد (۱۳۹۱)** بررسی شده است. یافته‌های ایشان نشان داد که علی‌رغم ادعای گسترش ادبیات ایرانی

به‌کارگیری رده‌بندی‌ها، ارزیابی و مقایسه طرح‌های رده‌بندی و گسترش‌های آن‌ها بوده. در دهه ۹۰ موضوع رده‌بندی از جنبه‌های بیشتری بررسی شده. نه تنها گسترش رده‌بندی‌ها و نحوه اجرای آن در کتابخانه‌ها بررسی شد، بلکه کاربردهای نظام رده‌بندی نیز از موضوعات مورد توجه در این دهه است. همچنین در این دهه پژوهش‌های قابل توجهی از بعد نظری به رده‌بندی پرداخته‌اند. در پنج منبع، مفاهیم رده‌بندی و نظریه‌های مرتبط با آن بررسی شده و در سه اثر برای اولین بار به جایگاه علوم میان‌رشته‌ای پرداخته شده. علوم میان‌رشته‌ای در عصر حاضر جایگاه ویژه‌ای دارد چرا که با پیشرفت علم، مرزهای علم کمتر شده است (**موحدیان و چشمه‌سهرابی، ۱۳۹۵**). در نمودار ۶ روند تغییر موضوعی از دهه ۴۰ تا ۹۰ مشاهده می‌شود. گسترش رده‌بندی‌ها و بررسی آن‌ها در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ به غلبه بحث‌های نظری و چالش‌های مفهومی پیرامون رده‌بندی تبدیل شده است. به نظر می‌رسد از پذیرش و استفاده از رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای در دهه ۷۰ و ۸۰ گذر کرده‌ایم و اکنون با توجه به تغییرات به وجود آمده در نظام‌های سازماندهی دانش و ظهور ابزارهای جدید بازنمایی دانش، تردیدهایی پیرامون کاربرد رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای سنتی ظهور کرده است (**اسماعیل‌پور، ۱۳۸۶**؛ **شعبانی و موحدیان، ۱۳۹۶**؛ **چشمه‌سهرابی و سعادت، ۱۳۹۷** و **چشمه‌سهرابی و زرمهر، ۱۳۹۷**). همچنین به کاربردهای جدیدی از نظام‌های رده‌بندی در دهه ۹۰ توجه شده است.

نمودار ۶- روند تغییر موضوعی در قلمرو رده‌بندی کتابخانه‌ای

۳-۵. چه کمبودها و کاستی‌هایی در این عرصه قابل شناسایی است؟

توجه جدی دارد و طرح‌های رده‌بندی کنونی، به‌ویژه نظام‌های سلسله مراتبی ایستا، نظام‌های شمارشی و پیش‌همارا با چالش جدی روبرو هستند. با ظهور و توسعه فناوری‌ها و افزایش بازبازی اطلاعات از محیط دیجیتال، نظام‌های سنتی، که بر مبنای جای‌گذاری فیزیکی منابع است، از نظر کارایی با چالش روبرو شده؛ به‌ویژه که حجم اطلاعات در محیط دیجیتال به‌طور چشمگیری رو به افزایش است و نیاز به تغییر در رویکردهای رده‌بندی بیش از پیش مشاهده می‌شود (موحدیان و چشمه سهرابی، ۱۳۹۵).

یکی از رویکردهای جدید در نظام رده‌بندی، رده‌بندی خودکار است که فقط یک پژوهش توسط اسماعیل‌پور (۱۳۸۶) به این مقوله پرداخته است. رده‌بندی خودکار برای سازماندهی منابع اینترنتی پدید آمد. در سطح بین‌المللی پروژه‌های مختلفی در این موضوع انجام شده و در برخی، استفاده از شبکه‌های عصبی مصنوعی پیشنهاد شده است. اگرچه تاکنون در این موضوع به نتیجه مطلوبی نرسیده‌اند. از سوالات مطرح در این نوع رده‌بندی آن است که آیا نظام‌های رده‌بندی کتابخانه‌ای می‌تواند در این نوع رده‌بندی‌ها کاربرد داشته باشد یا این که باید نظام جدیدی برای آن تعریف کرد؟

منابع غیرچاپی یا به بیان بهتر منابع غیر کتابی و چگونگی بازبازی آن نیز از موضوعات دیگر مطرح شده در رده‌بندی است. رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای کمتر به منابع غیرچاپی پرداخته و نتوانسته‌اند رسالت رده‌بندی را در این نوع منابع محقق سازند، چراکه بیشتر برای نظم‌بخشی به منابع چاپی روی کار آمده‌اند (التماسی و التماسی، ۱۳۹۰). از این منظر نیز کتابخانه‌ها برای نظم‌بخشی به این نوع منابع نیازمند بازنگری و یا روزآمدسازی رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای هستند. توجه به منابع دیجیتالی می‌تواند کاربران را به کتابخانه نزدیک کند. دسترسی راحت کاربران به پایگاه‌های اطلاعاتی نیاز و توجه کاربران را به کتابخانه کمتر کرده و منجر به فاصله گرفتن آن‌ها از کتابخانه شده است. لازم است کتابخانه‌ها برای رسیدن به زبانی مشترک و نزدیکی با کاربران، به منابع الکترونیکی توجه داشته باشند (التماسی و التماسی، ۱۳۹۰). در این راستا، پیش‌تر نیز صالحی (۱۳۸۵)

مبنی بر روزآمدی آن مطابق با ویرایش ۲۱ رده‌بندی دیویی، ۸۰/۳۰ درصد از شماره‌ها همراه با عبارت‌های مقابل آن‌ها در جدول تقسیمات فرعی استاندارد این گسترش، نسبت به ویرایش ۲۱ رده‌بندی دیویی دچار تغییرات کلی شده است. گسترش اسلام نیز نشان‌دهنده اختلاف بین ساختار و شماره‌های ایجاد شده در این گسترش برای قلمرو موضوعی اسلام و ساختار و شماره‌های موجود در رده‌بندی دیویی در ویراست کنونی یعنی ویراست ۲۲ است. در ویرایش سوم گسترش تاریخ ایران نیز ۸۸/۳۸ درصد از شماره‌ها نسبت به ویرایش ۲۱ رده‌بندی دیویی به‌طور کلی تغییر یافته‌اند. این وضعیت در گسترش زبان‌های ایرانی نیز صادق است. بر این اساس می‌توان گفت که گسترش‌های ایرانی رده‌بندی دیویی، مطابق با رویکرد جهانی به‌کارگرفته شده در متن اصلی رده‌بندی دیویی به روزآمدسازی نیاز دارند.

همان‌گونه که گسترش‌ها کمک می‌کنند منابع مرتبطی که در رده‌بندی‌ها به‌صورت کلی آمده است در جای دقیق خود قرار بگیرند؛ علوم جدید نیز نیازمند مکان‌یابی دقیق‌تر نسبت به گذشته هستند. با پیشرفت و گسترش علوم، علوم جدیدی پدید آمد که شامل موضوعات مختلف است و کتابداران برای رده‌بندی آن به‌روش سنتی با مشکل مواجه هستند؛ برای مثال منابع علم بیوشیمی را نه می‌توان فقط در بخش موضوعی شیمی رده‌بندی کرد و نه فقط در بخش زیست‌شناسی، بلکه نیازمند جایگاه جدیدی است. چشمه سهرابی و زرمهر (۱۳۹۷) با بررسی ۵۰ نظام رده‌بندی کتابشناختی دریافته‌اند موضوع میان‌رشته‌گی به‌طور مستقل در این نظام‌ها نیامده است. در واقع نظام‌های سنتی رده‌بندی بر این پیش‌فرض استوار است که دانش پدیده‌ای ثابت است و می‌توان روابط بین علوم مختلف را تنظیم کرد و آن را به نظم درآورد اما رویکردهای جدید، دانش را پدیده‌ای پویا می‌نگرد که روابط بین علوم به‌سادگی قابل تنظیم نیست و علوم به‌دلیل گستردگی و پیشرفت، ارتباطات درهم‌تنیده و پیچیده‌ای با یکدیگر دارند. همچنین مرز بین علوم بسیار کم‌رنگ شده است و حتی برخی رشته‌ها کارایی و روزآمدی خود را از دست داده‌اند و رشد آن متوقف شده است. به نظر می‌رسد علوم میان‌رشته و جایگاه آن در رده‌بندی نیاز به

درخصوص پایان‌نامه‌ها، دانشگاه تهران پرکارترین دانشگاه در این قلمرو بوده است. ۸۷/۸۷ درصد پایان‌نامه‌ها در مقطع کارشناسی ارشد انجام شده و به نظر می‌رسد رساله دکتری کمتری در موضوع رده‌بندی نوشته شده است. از آن جایی که انتظار می‌رود در رساله دکتری موضوعات با عمق بیشتری بررسی شوند، پرداختن به موضوعات کلیدی مانند رده‌بندی راهگشا خواهد بود. اگرچه انتشار مقالات متعدد در سال‌های اخیر توسط دانشجویان دکتری در این موضوع، نویدبخش است. منابع رده‌بندی کتابخانه‌ای به دو بخش نظری و عملی قابل تقسیم هستند. در مطالعات نظری بیشتر به مفاهیم نظری و تئوری‌های رده‌بندی پرداخته شده به‌ویژه در دهه نود پژوهشگران به مباحث نظری توجه بیشتری داشته‌اند (مانند موحیدیان و چشمه سهرابی، ۱۳۹۵، چشمه سهرابی و زرمهر، ۱۳۹۷) و با بسط این مفاهیم درصدد تقویت، گسترش و یا حتی تحول در نظام‌های رده‌بندی بوده‌اند (مانند چشمه سهرابی و سعادت، ۱۳۹۷، التماسی و التماسی، ۱۳۹۰). از دیگر مباحث نظری که در این دهه پژوهشگران به آن توجه کرده‌اند، جایگاه علوم جدید و یا میان‌رشته‌ای در رده‌بندی‌های موجود است (چشمه سهرابی و زرمهر، ۱۳۹۷). یکی از کمبودهای جدی و مهم نظام‌های رده‌بندی کتابخانه‌ای نبود جایگاه مناسب و روشن برای علوم جدید و میان‌رشته است. پژوهش در خصوص امکان گسترش طرح‌های رده‌بندی موجود برای علوم جدید و میان‌رشته‌ای یا طراحی یک نظام رده‌بندی جدید می‌تواند برای حل این موضوع راهگشا باشد.

با پیشرفت فناوری و رشد روزافزون اطلاعات دیجیتال کتابخانه‌ها از حالت سنتی خود خارج شده و در حال تبدیل شدن به کتابخانه دیجیتال هستند. افزایش استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی و منابع الکترونیکی و دسترسی راحت‌تر به آن منجر شده کاربران تمایل بیشتری در استفاده از آن داشته باشند و همان‌طور که پیش‌تر گفته شد کتابخانه‌ها برای حفظ بقا و رسالت خود لازم است توجه بیشتری به توسعه منابع و خدمات دیجیتال داشته باشند. کتابخانه با تبیین یک نظام رده‌بندی مؤثر برای منابع غیرچاپی به‌خصوص الکترونیکی، به کاربران کمک می‌کند تا نیازهای اطلاعاتی

به این نکته اشاره کرده است که پژوهش درخصوص رده‌بندی منابع دیداری و شنیداری ناکافی بوده و نیاز به توجه بیشتر متخصصین دارد.

بخشی از پژوهش‌ها طرح‌های رده‌بندی و نظام‌های سازماندهی اطلاعات از جمله سرعنوان‌های موضوعی را مقایسه و ارزیابی کرده‌اند. نظام مفهومی حاکم بر سرعنوان‌های موضوعی فارسی در پژوهش شریف و دیگران (۱۳۹۲) بررسی شده است. در این پژوهش، که به ارتباط میان دو نظام بازنمایی دانش توجه شده، یافته‌ها نشان داد هیچ‌گونه ساخت سلسله‌مراتبی از موضوعات بومی و ملی مانند ادبیات فارسی یا اسلام در نظام مفهومی بررسی شده به دست نیامده و نظام مفهومی در سرعنوان‌های موضوعی فارسی فقط در تعداد معدودی از موضوعات نظم یافته‌اند و در سایر موضوعات پیوند میان آنها به‌درستی برقرار نشده است. یافته‌ها همچنین نشان داد که درصد قابل توجهی از سرعنوان‌ها (۶۷/۸۹ درصد) فاقد شماره رده هستند. نبود پیوند میان فهرست سرعنوان‌های موضوعی و رده‌بندی کنگره می‌تواند روند سازماندهی اطلاعات را با دشواری روبرو سازد.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر، به‌روشنی نظام‌مند، پژوهش‌های قلمرو رده‌بندی کتابخانه‌ای را بررسی و تحلیل کرد. رده‌بندی یکی از اصول اصلی و مهم در کتابخانه‌ها است و نقش مهمی در تسهیل بازیابی منابع در کتابخانه‌ها دارد. از جدول ۱ و ۲ نیز می‌توان متوجه اهمیت و کیفیت فعالیت‌های این قلمرو پژوهشی شد. چراکه درصد بیشتری از پژوهش‌ها توسط پژوهشگران با مدرک تحصیلی دکتری در علم اطلاعات و دانش‌شناسی بوده و غالب پژوهش‌ها در مجلات علمی پژوهشی چاپ شده است (۷۶/۱۹ درصد). فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات بیشترین فراوانی مقالات را دارا است. بر این اساس می‌توان گفت این نشریه در انتشار مقالات تخصصی متناسب با هدف تعیین شده خود به‌خوبی عمل کرده است. بیشترین مقالات با وابستگی سازمانی دانشگاه اصفهان منتشر شده و

مجدد چندان کار ساده‌ای نیست و نیازمند بررسی عوامل مختلف است. آنچه روشن است نیاز به تحول در نظام‌های رده‌بندی براساس تغییر بسترهای اطلاعاتی و موضوعات جدید دانشی است. نگاهی کلی به منابع بررسی شده آشکار می‌سازد که در عمل توجه چندانی به این تحول نشده اگرچه در برخی مقالات به صورت نظری به آن پرداخته شده است (مانند چشمه سهرابی و زرمهر، ۱۳۹۷).

موحدیان، (۱۳۹۹) از رقیبی نوظهور به نام گفتمان سازماندهی اطلاعات دیجیتال در برابر گفتمان سازماندهی منابع کتابخانه‌ها سخن گفته است. وی معتقد است برچسب‌گذاری در فضای دیجیتال، منجر به ریزومیک^۲ شدن ساختار اطلاعات و اقتدارزدایی از متن می‌شود؛ به گونه‌ای که در این فضا خواننده اهمیت بیشتری نسبت به مؤلف پیدا می‌کند. می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که در فضای دیجیتال نیاز به گفتمان خاصی است که از گفتمان سازماندهی منابع کتابخانه‌ای به طور سنتی تفاوت‌هایی دارد. پژوهش درخصوص رده‌بندی منابع دیجیتال و کاربرد و کارایی نظام‌های رده‌بندی کتابخانه‌ای و همچنین تعیین راهکاری برای رده‌بندی علوم جدید می‌تواند کتابخانه را به اهداف غایی خود نزدیک‌تر کند. استفاده مجدد از ساختار و محتوای ابزارهای بازنمایی دانش در شکل سنتی آن برای توسعه ابزارهای جدید به‌ویژه برای منابع دیجیتال امکان‌پذیر و منطقی است. به نظر می‌رسد مقالات منتشرشده‌ی دهه ۹۰ لزوم تغییر را به صورت نظری بررسی کرده‌اند. Hjørland (2017) چهار دیدگاه نظری پیرامون سازماندهی دانش و رده‌بندی بیان کرده است: دیدگاه عقل‌گرایانه، تجربه‌گرایانه، تاریخ‌گرایانه و عمل‌گرایانه/انتقادی^۳. وی معتقد است ساخت و توسعه ابزارهای سازماندهی دانش از جمله رده‌بندی‌ها، چنانچه در دیدگاه نظری عمل‌گرایانه/انتقادی صورت پذیرد، متناسب با اهداف، ارزش‌ها، علائق، سیاست‌ها و پیامدها است و در خدمت علائق و اهداف مشخصی صورت می‌پذیرد.

خود را با سهولت و دقت بیشتر بازیابی کنند. اگرچه در منابع بررسی شده به موضوع داده‌های پیوندی اشاره‌ای نشده است اما باید گفت در سطح بین‌الملل و در عمل، انتشار داده‌های مستند کتابشناختی مانند سرعنوان‌ها، نظام‌های رده‌بندی و اصطلاحنامه‌ها در دستور کار کتابخانه‌های ملی قرار گرفته (مانند Mitchell, Panzer, 2013, Summers, Isaac, Redding, Krech, 2008) و در حال حاضر داده‌های مربوط به رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای مانند دیویی و کنگره در قالب داده پیوندی منتشر شده است.^۱ استفاده مجدد از داده‌های معتبر کتابشناختی و نظام‌های رده‌بندی کتابخانه‌ای در پیچه‌ای نو در فضای کتابخانه‌های دیجیتال و وب معنایی خواهد گشود. (Raza, Mahmood, Warraich, 2019, Latif, Scherp, Tochtermann, 2016, Hallo, Luján-Mora, Maté, Trujillo, 2016) اما پژوهش‌های زیادی نظام رده‌بندی کتابخانه‌ای را از نظر عملی بررسی کرده‌اند. یکی از موضوعات پرتکرار این قلمرو انتشار و بررسی گسترش‌های رده‌بندی به‌خصوص گسترش‌های فارسی است (مانند ابراهیمی ثابت، ۱۳۶۶، حیدری، ۱۳۶۹، حقیقی، ۱۳۷۰، کوکی، ۱۳۷۷، مختارپور، ۱۳۸۸، کوکی و جعفرنژاد، ۱۳۹۱). نیاز هر کشور به گسترش‌های مربوط به خود از موارد انکارناپذیر در امر رده‌بندی است که توجه متخصصان را به این موضوع مهم جلب می‌کند. روزآمدسازی این گسترش‌ها مطابق با محتوا و ساختار نسخه رده‌بندی‌های بین‌المللی ضرورتی است که در مطالعات کوکی و جعفرنژاد (۱۳۹۱) به آن اشاره شده.

در صورتی که رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای ظرفیت لازم را برای رده‌بندی منابع الکترونیکی داشته باشند، کتابخانه‌ها با هزینه مادی و معنوی کمتری می‌توانند منابع الکترونیکی خود را سازماندهی کنند. همانطور که ناخدا و مردانی (۱۳۹۶) در پژوهش خود اذعان داشته‌اند تصمیم‌گیری برای رده‌بندی

^۱ رده‌بندی کنگره و سایر ابزارهای سازماندهی اطلاعات مانند سرعنوان‌های موضوعی، اصطلاحنامه و ... در <http://id.loc.gov> دسترس‌پذیر است. رده‌بندی دیویی نیز توسط OCLC منتشر شده و در WorldCat قابل مشاهده و در <http://dewey.info> دسترس‌پذیر است.

^۲ Rhizomatic

^۳ Rationalism, empiricism, historicism, and pragmatism/critical theory

به نظر می‌رسد مسیر تحول نظام‌های رده‌بندی به سمت و سوی توجه به مفاهیم و بازنمایی منحصر به فرد آن‌ها در بافت است (Krishnamurthy, Reddy, Asundi, 2020). این مسیر یادآور دیدگاه نظری عمل‌گرایانه/انتقادی یورلند^۱ است. ابزارهایی مانند هستی‌نگاری‌ها، که در بستر وب معنایی در حال ساخت و توسعه هستند، جدیدترین فناوری در موضوع سازماندهی اطلاعات و دانش محسوب می‌شوند (Kalita, Deka, 2020) که به دسته‌ی نظریه‌های عمل‌گرایانه یورلند نزدیکی بیشتری دارند زیرا در ساخت هستی‌نگاری نیز بافت و تحلیل قلمرو مورد نظر از اهمیت فراوانی برخوردار است و تاکید بر مفاهیم و روابط میان آن‌هاست. (Kalita, Deka, 2020) عصر بعد از وب را یکی از زمان‌های شاخص و تحول آفرین در فهرست‌نویسی می‌داند. تمایز عصر بعد از وب تغییر استانداردهای فراداده‌ای به استانداردهایی سازگار با فناوری‌های وب و انتشار داده‌های پیوندی است. حال باید دید متناسب با رویکردهای نظری جدید و فناوری‌های روز، چه تغییری در ساختارها و توسعه ابزارهای جدید بازنمایی دانش در آینده‌ای نه چندان دور اتفاق خواهد افتاد.

تضاد منافع

هیچ‌گونه تضاد منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

¹ Hjørland

- Afifian, F., Haidari, G. (2021). A Review on Science Classification Studies in Iran. *Library and Information Science Research*, 10(2), 5-29. [In Persian]
[اعفیغیان، فرزانه و حیدری غلامرضا (۱۳۹۹). مروری بر مطالعات مربوط به طبقه‌بندی علوم در ایران. پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۰(۲)، ۵-۲۹.]
- Asar, E. (1987). *Rewriting of the American literature (PS) in the Library of Congress Classification System*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[آثار، الهه (۱۳۶۶). بازنویسی رده PS (ادبیات آمریکا) در رده‌بندی کتابخانه کنگره آمریکا. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران.]
- Asghari, F. (2012). *Investigating the situation of printing resources of the Organization of Libraries, Museums and Documentation Center of Astan Quds Razavi in the period of 1388 and 1389*. Faculty of Education Science and Psychology, Mashhad Ferdowsi University, Mashhad. [In Persian]
[اصغری، فاطمه (۱۳۹۱). بررسی وضعیت و جین منابع چاپی سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی در محدوده سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹، علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، تهران.]
- Atkinson, H. C. (1990). *Classification In an Unclassified World*. In Betty G. Bengston and Janet Swan Hill (Eds.), *Classification of Library Materials: current and future potential access*. New York: Neal-Schuman.
- Cheshmeh Sohrabi, M., Ebrahimi Dorcheh, E. (2019). Comparative Study of Science Classification Systems and Library Bibliographic Classification Schedules. *Library and Information Sciences*, 22(2), 51-80. [In Persian]
[چشمه سهرابی، مظفر و ابراهیمی درچه، الهه (۱۳۹۸). مطالعه تطبیقی نظام‌های طبقه‌بندی علم و طرح‌های رده‌بندی کتابخانه‌ای-کتابشناختی. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۲۲(۲)، ۵۱-۸۰.]
- Cheshmeh Sohrabi, M., & Saadat, R. (2018). The status of interdiscipline in library classification schedules. *National Studies on Librarianship and Informaion Organization*, 29(2), 27. [In Persian]
[چشمه سهرابی، مظفر و سعادت، رسول (۱۳۹۷). جایگاه میان‌رشته در طرح‌های رده‌بندی کتابخانه‌ای. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲۹(۲)، ۲۷-۵۰.]
- Cheshmeh Sohrabi, M., & Zarmehr, F. (2018). The Need to Concentrate on Interdisciplinary in Science Classification Systems and Library-Bibliographical Classification Schemas: A Switch from Classical Logic to Fuzzy Logic. *Interdisciplinary Studies in the Humanities*, 10(2), 55-79. [In Persian]
[چشمه سهرابی، مظفر و زرمهر، فاطمه (۱۳۹۷). ضرورت توجه به «بین رشته‌ای‌ها» در نظام‌های رده‌بندی علم و منابع کتابخانه‌ای: گذر از منطق کلاسیک به سوی منطق فازی. فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی، ۱۰(۲)، ۵۷-۷۹.]
- Darush Niakan, L., & Janmohammad, M. (2008). How Accurate are CIP LC Classification Numbers? A Case Study on Veterinary Medicine Persian Books (2001-2005, *Journal of Academic Librarianship and Information Research*, 42(47), 93. [In Persian]
[داریوش نیاکان، لادن و جان محمدی، مریم (۱۳۸۷). بررسی میزان صحت شماره‌های رده کنگره در فیپای کتاب‌های فارسی منتشره سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۴ موجود در کتابخانه دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران. تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی، ۴۷(۴۲)، ۹۳.]

- Davoodi, M. (1990). *A Comparative-Historical Study of Knowledge Classification and Library Classification with Emphasis on the Influence of Francis Bacon and August Comte on Dewey Decimal Classification*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[داوودی، مهدی (۱۳۶۹). مطالعه تطبیقی - تاریخی رده‌بندی دانش و رده‌بندی کتابخانه‌ای با تاکید بر تاثیر فرانسویس بیکن و آگوست کنت بر رده‌بندی دهدهمی دیویی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].
- Davoodi, M. (1992). An Introduction to the Theoretical Aspects of Classification. *National Studies on Librarianship and Information Organization*, 2(1, 2, 3, & 4), 271-301. [In Persian]
[داوودی، مهدی (۱۳۷۰). مقدمه‌ای بر جنبه‌های نظری رده‌بندی. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲ (۱، ۲، ۳ و ۴)، ۲۷۱-۳۰۱].
- Ebrahimi sabet, P. (1987). *Iranian Art (NP): Rewriting and Expanding Iranian Art in the Library of Congress Classification System*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[ابراهیمی ثابت، پیروش (۱۳۶۶). رده NP، هنر ایران: بازنویسی و گسترش هنر ایران در نظام رده‌بندی کتابخانه کنگره آمریکا. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].
- Eltemasi, M., & Eltemasi, M. (2011). Folksonomy in traditional libraries. *Library and Information Science*, 14(2), 155-170. [In Persian]
[التماسی، مهشید؛ التماسی، مژگان (۱۳۹۰). فوکسونومی در کتابخانه‌های سنتی. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۴ (۲)، ۱۵۵-۱۷۰].
- Emrani, E. (2018). The future of knowledge classification systems. *General information, communication and science*, 84-87. [In Persian]
[عمرانی، سید ابراهیم (۱۳۸۷). آینده نظام‌های رده‌بندی دانش. کلیات اطلاعات، ارتباطات و دانش‌شناسی، ۸۴-۸۷].
- Esmailpour R. (2007). Approaches and challenges of automating the categorization of information resources in the new environment. *Library and Information Sciences*, 10(2), 91-106. [In Persian]
[اسماعیل پور، رضیه (۱۳۸۶). رویکردها و چالش‌های رده‌بندی خودکار منابع اطلاعاتی در محیط جدید. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۰ (۲)، ۹۱-۱۰۶].
- Farhat, S. (1988). *Transcription and Rewriting of Individual Writers of the 16th – 18th Centuries of PR (British Literature) in the Library of Congress Classification system*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[فرهت، شوکت (۱۳۶۷). بازنویسی و تنظیم مجدد اسامی نویسندگان انفرادی قرن ۱۶ - ۱۸ رده PR (ادبیات انگلیس) در رده‌بندی کتابخانه کنگره آمریکا. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].
- Farshchi, M. (2006). A comparative study on “history class” in the Persian cultural thesaurus, Class DSR (history of Iran), and History expansion in Dewey decimal classification. *National Studies on Librarianship and Information Organization*, 16(4), 43-60. [In Persian]
[فرشچی، معصومه (۱۳۸۴). بررسی تطبیقی رده تاریخ در اصطلاحنامه فرهنگی فارسی (اصفا) و رده DSR (تاریخ ایران) و رده‌بندی دهدهمی دیویی. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۱۶ (۴)، ۴۳-۶۰].
- Golshan, Kh. (2001). Class PQ Italian Literature: An Adaptation Based on the Library of Congress Classification. *National Studies on Librarianship and Information Organization*, 12(3), 42-49. [In Persian]

[گلشن، خدیجه (۱۳۸۰). بازنویسی رده PQ (ادبیات ایتالیایی) در نظام رده‌بندی کتابخانه کنگره، فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۱۲(۳)، ۴۲-۴۹].

- Haghghi, M. (1987). A review of the theoretical classification and practical classification. *Journal of Psychology & Education*, 3-4, 45-58. [In Persian]
[حقیقی، محمود (۱۳۶۶). مروری بر رده بندی نظری و رده بندی عملی. *مجله روان شناسی و علوم تربیتی*، ۳-۴، ۴۵-۵۸].
- Haghghi M. (1991). The spread of the category of Islam in the Dewey and Congress classification systems is the manifestation of the unity of knowledge and experience. *Islamic Research*, 1, 467-476. [In Persian]
[حقیقی، محمود (۱۳۷۰). گسترش رده اسلام در نظام‌های رده‌بندی دیویی و کنگره تجلی وحدت دانش و تجربه. *تحقیقات اسلامی*، ۱، ۴۶۷-۴۷۶].
- Hallo, M., Luján-Mora, S., Maté, A., & Trujillo, J. (2016). Current state of Linked Data in digital libraries. *Journal of Information Science*, 42(2), 117-127.
- Harati, H. (2017). Comparison of Dewey Decimal Library Resource Classification Systems, Library of Congress. Bliss Bibliography, and Cullen with Classification Criteria, *The Union of Iranian Knowledge and Information science student association (ADCA) Journal*, 4(1), 30-44. [In Persian]
[هراتی، هادی (۱۳۹۶). مقایسه نظام‌های رده‌بندی منابع کتابخانه‌ای دهدهی دیویی، کتابخانه کنگره، کتابشناختی بلیس و کولن با ملاک‌هایی رده‌بندی. *نشریه علمی تخصصی اتحادیه انجمن‌های علمی دانشجویی علم اطلاعات و دانش شناسی ایران (ادکا)*، ۴(۱)، ۳۰-۴۴].
- Hazegh, F. (1973). *Guide to the Universal decimal classification (UDC)*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[حاذق، فریدون (۱۳۵۲). راهنمای کاربرد طبقه‌بندی دهدهی جهانی (یو.دی.سی). پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].
- Heidari, G. (1991). *Dewey Decimal Classification: Iranian Music*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[حیدری، گیتی (۱۳۶۹). رده‌بندی دهدهی دیویی: موسیقی ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].
- Heidari Babarood, R. (2017). *Publishers' policy in choosing the subject of printed books for children and adolescents and their thematic analysis based on the Dewey Decimal Classification System in the period 1394-1358*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, Al-Zahra University, Tehran. [In Persian]
[حیدری بابارود، راضیه (۱۳۹۶). خط مشی ناشران در انتخاب موضوع کتاب‌های تالیفی چاپی کودکان و نوجوانان و تحلیل موضوعی آن‌ها براساس نظام رده بندی دهدهی دیویی در فاصله زمانی ۱۳۹۴-۱۳۵۸، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران].
- Hjørland, B. (2017). Classification. *Knowledge Organization*, 44(2), 97-128.
- Honarvaran, F. (1995). *Rewriting and rearrangeing the names of the individual authors of the PT / 1 subclass (American Literature) Classification of the Library of Congress Classification system*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[هنروران، فرامرز (۱۳۷۴). بازنویسی و تنظیم مجدد اسامی نویسندگان انفرادی رده فرعی PT/1 (ادبیات آمریکایی) رده‌بندی کتابخانه کنگره آمریکا، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].

- Kalita, D., & Deka, D. (2020). Searching the great metadata timeline: A review of library metadata standards from linear cataloguing rules to ontology inspired metadata standards. *Library Hi Tech*, 39(1), 190-204.
- Kitchenham, B., & Charters, S. (2007). Guidelines for performing systematic literature reviews in software engineering.
- Kokabi, M. (1998). Dewey Decimal Classification Extensions. *Library and Information Sciences*, 1(2), 73-83. [In Persian]
[کوکبی، مرتضی (۱۳۷۷). گسترش های رده‌بندی دهدهی دیویی. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۲(۱)، ۸۳-۷۳].
- Kokabi, M., Jaafarnezhad, N. (2013). Critical Analysis of the Iranian Expansions of Dewey Decimal Classification Edition 22. *National Studies on Librarianship and Informaion Organization*, 23(4), 40 – 58. [In Persian]
[کوکبی، مرتضی و جعفرنژاد، نوشین (۱۳۹۱). بررسی انتقادی گسترش‌های ایرانی رده‌بندی دهدهی دیویی برپایه ویراست ۲۲، فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲۳(۴)، ۴۰ - ۵۸].
- Krishnamurthy, M., Reddy, B. S., & Asundi, A. Y. (2020). Classification and its purpose in Internet Age: Current Trends and Future Direction. *Library Philosophy and Practice*, 1-6.
- Latif, A., Scherp, A., & Tochtermann, K. (2016). LOD for library science: benefits of applying linked open data in the digital library setting. *KI-Künstliche Intelligenz*, 30(2), 149-157.
- Lighvani, S. (1970). *An Introduction to the 17th Edition of the Dewey Decimal Classification (DDC)*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[البقوانی، سرور (۱۳۴۹). مقدمه کتاب طبقه‌بندی دهدهی ملویل دیویی تحریر هفدهم. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].
- Mahfoozi M, Shabani A, Saadat R. (2010). Studying the Quality of Analytic Cataloging and Classification of Arabic Books in National Library & Archives of IR of Iran during 2001-2007, *Research on Information Science & Public Libraries*, 16 (1), 45-62. [In Persian]
[محفوظی، مصطفی؛ شعبانی، احمد و سعادت، رسول (۱۳۸۹). بررسی کیفیت فهرست‌نویسی تحلیلی و رده‌بندی کتاب‌های عربی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران در طول سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۶، تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی، ۱۶ (۱)، ۴۵-۶۲].
- Maleki, A. (2019). *Investigating the ability of users to use citation, reading and online drawing indexes to rank English books: A case study of academic textbooks*. PhD Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, Shiraz University, Shiraz. [In Persian]
[ملکی، اشرف (۱۳۹۸). بررسی قابلیت استفاده از شاخص‌های استنادی، خوانندگی و نقدهای آنلاین کاربران برای رتبه‌بندی کتاب‌ها: مورد مطالعه کتاب‌های آموزشی دانشگاهی، پایان‌نامه دکترا، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز، شیراز].
- Mitchell, J. S., Panzer, M. (2013). Dewey linked data: Making connections with old friends and new acquaintances. *JLIS. it, Italian Journal of Library, Archives & Information Science*, 4(1), 177-199.
- Mohammadpour, M., & Momeni, E. (2016). The amount of overlap between the descriptors of the library articles in LISTA database, and the tags assigned to the same articles in Folksonomy of Citeulike. *Journal of Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 2(8), 121-140. [In Persian]

[محمدپور، معصومه، مومنی، عصمت، علیپور حافظی، مهدی (۱۳۹۵). بررسی میزان همخوانی میان برجسب‌های مقالات حوزه کتابداری در پایگاه رده‌بندی مردمی سایت یولایک و توصیفگرهای اختصاص‌یافته به همان مقالات در پایگاه لیستا. فصلنامه بازیابی دانش و نظام‌های معنایی، ۲(۸)، ۱۲۱-۱۴۰].

- Molavi shirazi, M. (1989). *Rewriting and rearranging of Individual Writers of the 19th -20th Centuries of PQ (French Literature) in the Library of Congress Classification system*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[مولوی شیرازی، منیر (۱۳۶۸). بازنویسی و تنظیم مجدد نام‌های نویسندگان انفرادی قرنهای ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ رده PQ (ادبیات فرانسه) کتابخانه کنگره. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].
- Mokhtarpour, R. (2009). Investigating the Expansion of the History of Iran in the Dewey Decimal Classification System and Its Comparison with the Expansion of the History of the Classification System in the Congress Library. *Library and Information Sciences*, 12(1), 183-202. [In Persian]
[مختارپور، رضا (۱۳۸۸). بررسی گسترش رده تاریخ ایران در نظام رده‌بندی دهدهی دیویی و مقایسه آن با گسترش رده تاریخ در نظام رده‌بندی کتابخانه کنگره. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۲(۱)، ۱۸۳-۲۰۲].
- Mousavizadeh, M., Bagheri, M., Karbala Aghai Kamran, M. (2014). Information Organization domain: A Study of the structure of subject trends of Persian articles on the Information Organization domain. *Library and Information Science Research*, 4(2), 190-211. [In Persian]
[موسوی‌زاده، مریم؛ باقری، منصوره و کربلا آقایی کامران، معصومه (۱۳۹۳). مصورسازی حوزه سازماندهی اطلاعات: بررسی ساختار گرایش‌های موضوعی مقالات فارسی حوزه سازماندهی اطلاعات، پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۴(۲)، ۱۹۰-۲۱۱].
- Movahedian, Gh. (2020). *Analysis of the discourse of organizing digital information from the perspective of poststructuralism and its implications for social labeling in cyberspace*. Doctoral dissertation, Faculty of Education Science and Psychology, University of Isfahan, Isfahan. [In Persian]
[موحدیان، قاسم (۱۳۹۹). تحلیل گفتمان سازماندهی اطلاعات دیجیتال از منظر پس‌ساختارگرایی و دلالت‌های آن در برجسب‌گذاری اجتماعی در فضای مجازی، پایان‌نامه دکترا، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان].
- Movahedian, G., & Cheshmeh M.S. (2017). Theoretical approaches in developments of library classification systems. *National Studies on Librarianship and Informtion Organization*, 27(4), 7. [In Persian]
[موحدیان، قاسم، چشمه سهرابی، مظفر (۱۳۹۵). رویکردهای نظری در تطور نظام‌های رده‌بندی منابع کتابخانه‌ای. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲۷(۴)، ۷-۲۷].
- Nabi Pourshiri, S. (1994). *PQ Category of French Literature Rewriting and rearranging the letters of individual writers of the 1400s, 15th, 16th, and 17th centuries in the Library of Congress classification*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[نبی‌پور شیرینی، سوسن (۱۳۷۳). رده PQ ادبیات فرانسه بازنویسی و تنظیم مجدد نام‌های نویسندگان انفرادی قرن‌های تا ۱۴۰۰، ۱۵، ۱۶، ۱۷ در رده‌بندی کتابخانه کنگره آمریکا، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].

- Najafi, A. (1994). *Review the status of the National Library and provide solutions to achieve the desired status*. Master's thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[نجفی، عبدالله (۱۳۷۳). بررسی وضعیت کتابخانه ملی و ارائه راه حل برای دستیابی به وضع مطلوب، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].
- Najafpour Moghaddam, P. (2009). *A study of the status of high school libraries in Tehran and its comparison with existing standards in Iran*. Master Thesis, Faculty of Management and Economics, Trabiati Modares University, Tehran. [In Persian]
[نجف‌پورمقدم، پروین (۱۳۸۸). بررسی وضعیت کتابخانه‌های دبیرستانی شهر تهران و مقایسه آن با استانداردهای موجود در ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران].
- Nakhoda, M., & Mardani, A.H. (2017). The Influencing Factors on Decision to Reclassify Medical Libraries. *National Studies on Librarianship and Informtion Organization*, 28(2), 48-59. [In Persian]
[ناخدا، مریم، مردانی، امیرحسین (۱۳۹۶). عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری رده‌بندی مجدد در کتابخانه‌های علوم پزشکی. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲۸(۲)، ۴۸-۵۹].
- Partoo, B. (2008). Reading the PR subclass of English literature - Anglo-Saxon literature in the Library of Congress classification. *Library and Information Sciences*, 11(4), 7-48. [In Persian]
[پرتو، بابک (۱۳۸۷). بازخوانی فرآیند زیر رده PR ادبیات انگلیسی - ادبیات دوره انگلوساکسون - در رده‌بندی کتابخانه کنگره. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۱(۴)، ۷-۴۸].
- Parsamian, R. (1976). *The expansion of Armenian Literature in the Dewey Decimal Classification System*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[پارسامیان، رزیک (۱۳۵۵). گسترش ادبیات ارمنی در نظام رده‌بندی دهدهی دیویی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].
- Rahimi, R. (1993). *Investigating the status of cataloging and classification of printed materials in the library libraries of the University of Tehran*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[رحیمی، رضا (۱۳۷۲). بررسی وضعیت فهرست نویسی و رده‌بندی مواد چاپی در کتابخانه‌های دانشکده‌ای دانشگاه تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].
- Raza, Z., Mahmood, K., & Warraich, N. F. (2019). Application of linked data technologies in digital libraries: a review of literature. *Library Hi Tech News incorporating Online and CD Notes*, 36(3), 9-12.
- Rezaei, B. (1992). *Arabic Literature (PJA): Rewriting and expanding Arabic literature in the Library of Congress classification system*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[رضایی، باسمه (۱۳۷۱). رده PJA ادبیات عربی: بازنویسی و گسترش ادبیات عربی در نظام رده‌بندی کتابخانه کنگره. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].
- Saeedi Nia, S. (1968). *An Introduction to the 17th Edition of the Dewey Decimal Classification (DDC) and relative index*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[سعیدی‌نیا، سعید (۱۳۴۷). مقدمه چاپ ۱۷ طبقه‌بندی دهدهی و فهرست نسبی دیویی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].

- Sajadi H., Vameghi M.S., Forozan A., Rafiey H., Mohgheghee Kamal S.h., & Nosrat Abadi M. (2013). Prevalence, risk factors and interventions of depression during pregnancy in Iranian Studies (1997-2011): A systematic review. *Journal of North Khorasan University of Medical Sciences*, 5(2), 521-530. [In Persian]
[سجادی، حمیرا، وامقی مروئه، ستاره، فروزان، آمنه، رفیعی، حسن، محقق کمال، سید حسین، نصرت آبادی، مهدی (۱۳۹۲). مرور سیستماتیک مطالعات مرتبط با افسردگی دوران بارداری در مطالعات ایرانی (۹۰-۱۳۷۵). مجله دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی. ۵ (۲): ۵۲۱-۵۳۰.]
- Salehi Fashami, P. (2006). Index Writing Method; Classification and The Preparation of Oral History Sources. *Ganjine-ye Asnad*, 16(1), 102-110. [In Persian]
[صالحی فشمی، پیمان (۱۳۸۵). شیوه فهرست‌نویسی، رده‌بندی و آماده‌سازی منابع تاریخ شفاهی. گنجینه اسناد، ۱۶ (۱)، ۱۰۲-۱۱۰.]
- Satija, M.P. (2000). Library Classification: An Essay in Terminology. *Knowledge Organization*, 27(4), 221-229.
- Shabani, A., Movahedian, Gh. (2018). Applying Integrative Levels in Knowledge Organization Systems. *National Studies on Librarianship and Information Organization*, 28(4), 11-29. [In Persian]
[شعبانی، احمد و موحدیان، قاسم (۱۳۹۶). واکاوای کاربری نظریه سطوح یکپارچه در نظام‌های سازمان‌دهی دانش، فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲۸ (۴)، ۱۱-۲۹.]
- Shakui A. (1991). New classification plan for Islamic books. *Information research and public libraries*. 1 (2), 20-28. [In Persian]
[شکوئی، علی (۱۳۷۰). طرح جدید رده‌بندی کتب اسلامی. تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی، ۱ (۲)، ۲۰-۲۸.]
- Shamlo, F. (1987). *Oil classification system in the central library of the National Iranian Oil Company*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[شاملو، فرزانه (۱۳۶۶). طرح رده‌بندی نفت در کتابخانه مرکزی شرکت ملی نفت ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران.]
- Shamsi Shah Valad Oliai, S. (2012). *Mapping the knowledge of scientists of the University of Isfahan Library*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology. University of Isfahan, Isfahan. [In Persian]
[شمسی شاه ولدعلیایی، سمیه (۱۳۹۱). ترسیم نقشه دانش کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه اصفهان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان.]
- Sharif, A., Davarpanah, M. R., Sanatjoo, A. (2014). Identification and Analysis of Conceptual Structure of Persian Subject Headings in Comparison with the Library of Congress Classification System and Academic System of Iran. *Information Sciences & Technology*, 28(4), 832-857. [In Persian]
[شریف، عاطفه، داورپناه، محمدرضا، صنعت جو، اعظم (۱۳۹۲). شناسایی نظام مفهومی حاکم بر فهرست سرعنوان‌ها و تطابق آن با نظام رده‌بندی کنگره و نظام دانشی در ایران، پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۲۸ (۴)، ۸۳۲-۸۵۷.]
- Siamian, H., Hassanzadeh, M., Nooshinfard, F., & Hariri, N. (2014). The information needs of visually impaired people and library services: a meta-analysis. *National Studies on Librarianship and Informaion Organization*, 25(2), 150-165. [In Persian]
[صیامیان، حسن؛ حسن‌زاده، محمد؛ نوشین‌فرد، فاطمه؛ حریری، نرجلا (۱۳۹۳). نیازهای اطلاعاتی کاربران با آسیب بینایی و نقش کتابخانه‌ها در تأمین آنها: مرور نظام‌مند. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲۵ (۲)، ۱۵۰-۱۶۵.]
- Soltani, P., & Rastin, F. (1986). *Glossary of library terms*. Tehran: Iran's national library. [In Persian]

[سلطانی، پوری و راستین، فروردین (۱۳۶۵). اصطلاحنامه کتابداری. تهران: کتابخانه جمهوری اسلامی].

- Summers, E., Isaac, A., Redding, C & ,Krech, D. (2008). LCSH, SKOS and Linked Data .In *DCMI '08 Proceedings of the 2008 International Conference on Dublin Core and Metadata Applications, C-2008--Berlin Proceedings* (December 2008), 25-33.
- Taghizadeh, R. (2016). *Comparative evaluation of Wikipedia's popular classification capabilities and Dewey classification descriptors*. Master Thesis, Faculty of Humanities, Shahed University. Tehran. [In Persian]
[تقی‌زاده، رقیه (۱۳۹۵). ارزیابی مقایسه‌ای قابلیت‌های رده‌بندی مردمی ویکی‌پدیا و توصیف‌گرهای (سرعنوان‌های) رده‌بندی دیویی، پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شاهد، تهران].
- Tajer, P. (2004). *Compare the hierarchical structure of Yahoo, ToD Theme Guides with the Dewey Classification Scheme in 10 selected topics*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, Shiraz University, Shiraz. [In Persian]
[تاجر، پگاه (۱۳۸۳). مقایسه ساختار سلسله مراتبی راهنماهای موضوعی *ToD, Yahoo* با طرح رده‌بندی دیویی در ۱۰ موضوع انتخابی، پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز، شیراز].
- Torabi fard, A. (1988). *Rewriting and rearranging of Individual Writers of the 19th -20th Centuries of PR (British Literature) in the Library of Congress Classification system*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[ترابی‌فرد، شوکت (۱۳۶۷). بازنویسی و تنظیم مجدد اسامی نویسندگان انفرادی قرن ۱۹ و ۲۰ رده *PR* (ادبیات انگلیس) در رده‌بندی کتابخانه کنگره آمریکا. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].
- Zanjani, B. (1964). *Display cataloging and classification issues with audio-visual materials*. Master Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, University of Tehran, Tehran. [In Persian]
[زنجانی، باوند (۱۳۶۳). نمایش مسائل فهرست‌نویسی و رده‌بندی بوسیله برخی از مواد سمعی و بصری. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران].
- Zardari, S. (2016). *Information science ontology engineering and encyclopedia based on the Encyclopedia of Library and Information Science*. PhD Thesis, Faculty of Education Science and Psychology, Shahid Chamran of Ahwaz University, Ahwaz. [In Persian]
[زرداری، سولماز (۱۳۹۵). مهندسی هستی‌نگاری علم اطلاعات و دانش‌شناسی بر اساس دایره‌المعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی، پایان‌نامه دکترا، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز].

پیوست ۱.

کلیدواژه‌های جستجو شده در پایگاه‌های اطلاعاتی

- رده‌بندی،
- رده‌بندی کتابخانه کنگره،
- رده‌بندی کنگره،
- رده‌بندی دیویی،
- رده‌بندی دهدهی دیویی،
- رده‌بندی دهدهی جهانی،
- رده‌بندی کولن،
- رده‌بندی کتابشناختی بلیس،
- رده‌بندی بلیس،
- رده‌بندی‌های کتابخانه‌ای،
- رده‌بندی کتابخانه‌ای،
- رده‌بندی کتابشناختی،
- طرح‌های رده‌بندی،
- طرح رده‌بندی،
- طبقه‌بندی کتابخانه‌ای

